מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין מהי מורשת ומה ההבדל בין מורשת מוחשית לבלתי מוחשית
- להכיר תחנות מורשת לאורך השנה העברית ממגוון קהילות
- לחשוב על המורשת האישית והמשפחתית של כל תלמיד ותלמידה

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – הבנה בסיסית

1. ב – מה שעובר מדור לדור – מוחשי ובלתי מוחשי
2. ב – כולן מהשורש י־ר־ש
3. ב – חפץ משפחתי כמו תמונה ישנה
4. ב – מילה ששמעו מסבתא
5. ב – בכ״ט בחשוון
6. א – קציר, ביכורים ומילה טובה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – כך נאמר ברעיון המרכזי של האתר
2. לא נכון – יש מורשת ממרוקו, אתיופיה, תימן, אשכנז ועוד
3. לא נכון – שבת חוזרת כל שבוע
4. נכון – כך מתואר חג הפסח כתחנת מורשת
5. נכון – כך מתואר סיגד בתחנות השנה
6. לא נכון – ערך הוא מורשת בלתי מוחשית

חלק ג' – השלמת משפטים

1. דור
2. ראש השנה
3. חנוכה
4. המורשת שלי
5. סליחה
6. סוכות

חלק ד' – התאמה – חג ותיאורו

1. – ו (שופר וטעם הדבש)
2. – ג (שקט וסליחה)
3. – א (דלת פתוחה וגג סכך)
4. – ב (שורשים ופירות)
5. – ד (מסכות וחסד)
6. – ה (עליה להר וגעגוע)

חלק ה' – סידור תחנות השנה

1. ראש השנה (תשרי)
2. סוכות ושמחת תורה (תשרי)
3. סיגד (חשוון)
4. חנוכה (כסלו-טבת)
5. ט״ו בשבט (שבט)
6. פסח (ניסן)

חלק ו' – כתיבה אישית

1. תשובה אישית: תיאור הפריט/מנהג, הסבר למי שייך, סיווג מוחשי או בלתי מוחשי עם הנמקה
2. תשובה אישית: שם חג, מנהג נבחר, נימוק אישי

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תלמיד מבדיל נכון בין מוחשי לבלתי מוחשי עם דוגמה מתאימה
- תלמיד מזהה לפחות חג אחד ואת התיאור שלו מהתחנות
- תלמיד מסביר שהשורש קשור למילים ירושה, יורש, מורשת

טיפים להפעלה:

- לפני הפעלת הדף כדאי לוודא שהתלמידים הכירו את המושגים מוחשי ובלתי מוחשי בשיעור קודם
- ניתן להוסיף דוגמאות מהקהילות השונות שהוזכרו (מרוקו, אתיופיה, תימן, אשכנז) כדי להעשיר את הדיון
- משימת הכתיבה האישית מתאימה גם לעבודה מקדימה לקראת פרויקט המורשת שלי

דף תרגול: מורשת חיה – מדור לדור

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

מורשת זה דברים שמקבלים מסבא וסבתא ומההורים. זה יכול להיות חפץ, שיר, מתכון או מנהג. בדף הזה נלמד על זה.

📖 מילון קטן:

מורשת	מה שעובר מדור לדור
השורש י־ר־ש	אותיות משותפות למילים ירושה, יורש, מורשת
מוחשי	אפשר לגעת בו, לראות אותו
בלתי מוחשי	לא חפץ – כמו ניגון, מנהג או סיפור
דור	קבוצת אנשים שחיה באותה תקופה, כמו הורים או סבים
מנהג	דרך פעולה שחוזרת על עצמה בקהילה או במשפחה
קהילה	קבוצת אנשים עם מנהגים ומסורת משותפים
תחנה	נקודת עצירה – כאן, חג או מועד בשנה

1 חלק א' – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המילה מורשת אומרת?

א) רק חפצים עתיקים בארון ב) מה שעובר מדור לדור – מוחשי ובלתי מוחשי ג) רק מתכונים של סבתא

ד) חוק שכתבה הממשלה

2. מה השורש המשותף למילים האלה?

א) כולן קשורות לכסף בלבד ב) כולן מהשורש י־ר־ש ג) כולן מילים בארמית ד) אין קשר ביניהן

3. איזה דבר אפשר לגעת בו?

א) ניגון של חג ב) חפץ משפחתי כמו תמונה ישנה ג) ערך כמו כבוד ד) מנהג של אירוח

4. איזה דבר אי אפשר לגעת בו אבל כן שומעים אותו?

א) תכשיט ישן ב) מילה ששמעו מסבתא ג) מכתב ישן ד) צילום משפחתי

5. מתי חוגגים סיגד?

א) בניסן ב) בכ״ט בחשוון ג) בתשרי ד) בכסלו

6. מה עושים בשבועות?

א) קציר, ביכורים ומילה טובה ב) צום ותשובה ג) הדלקת נרות שמונה ימים ד) ישיבה בסוכה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מורשת חיה נשארת חיה רק אם מספרים עליה, שרים אותה או מעבירים אותה הלאה.	☐	☐
2	מורשת שייכת רק לקהילה אחת בעם ישראל.	☐	☐
3	שבת היא תחנת מורשת שחוזרת רק פעם בשנה.	☐	☐
4	פסח מתואר כסיפור שכל דור מספר מחדש.	☐	☐
5	סיגד הוא מנהג שקשור לעליה להר ולגעגוע.	☐	☐
6	ערך שמלווה משפחה שלמה הוא דוגמה למורשת מוחשית.	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. מורשת היא מה שעובר מ _____ לדור.

2. חג ה _____ מתואר כתחנה של התחלות, עם שופר ודבש.

3. ב _____ מדליקים שמונה נרות ומספרים אלפי סיפורים.

4. פרויקט אישי שבו תלמידים מראיינים בני משפחה ומביאים חפץ נקרא _____ .

5. יום כיפור מתואר כתחנה של שקט ו _____ .

6. _____ הוא חג שבו יש דלת פתוחה וגג של סכך.

4 חלק ד׳ – התאמה – חג ותיאורו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ראש השנה	___	**א.** דלת פתוחה וגג סכך
2. יום כיפור	___	**ב.** שורשים ופירות
3. סוכות	___	**ג.** שקט וסליחה
4. ט״ו בשבט	___	**ד.** מסכות וחסד
5. פורים	___	**ה.** עליה להר וגעגוע
6. סיגד	___	**ו.** שופר וטעם הדבש

5 חלק ה׳ – סידור תחנות השנה

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	חנוכה (כסלו-טבת)
☐	ראש השנה (תשרי)

☐	ט״ו בשבט (שבט)
☐	פסח (ניסן)
☐	סיגד (חשוון)
☐	סוכות ושמחת תורה (תשרי)

6 חלק ו׳ – כתיבה אישית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. ספרו על חפץ, מנהג או מתכון שעובר במשפחה שלכם מדור לדור. הוא מוחשי או בלתי מוחשי?

2. בחרו חג אחד מהתחנות שלמדתם וכתבו איזה מנהג בו הוא לדעתכם הכי חשוב להמשיך, ולמה.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין מורשת מוחשית לבלתי מוחשית? תנו דוגמה לכל אחת

כתבו שם של חג אחד ותחנה שהוא מייצג

מהי משמעות השורש י־ר־ש?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀